

A stylized illustration of a city at sunset. The sky is a gradient of orange and yellow. In the foreground, a large, dark, rectangular sign hangs from a wire, displaying the text 'MĚSTO SCHODŮ' in bright yellow, glowing neon letters. The sign is suspended by a thin wire that runs vertically through the center of the image. In the background, the silhouettes of various city buildings are visible. On the left, a tall, dark tower with a domed top and a small arched window stands out. To the right, there are several rectangular buildings of different heights. A prominent feature is a long, dark, zig-zagging structure that resembles a staircase or a series of connected walkways, extending from the left side towards the center. In the lower right, a small, dark, rectangular sign with the word 'HOST' in red letters is visible. The overall style is minimalist and graphic, with a focus on strong silhouettes and a warm color palette.

MĚSTO SCHODŮ

ROBERT JACKSON BENNETT

A Olvos jim řekla: „Proč jste to udělaly, děti moje? Proč je nebe zahaleno kouřem? Proč jste vedly válku na dalekých místech a prolévaly krev v cizích zemích?“

A oni Jí odvětili: „Požehnala jsi nám jako svému lidu, a my jsme se radovali a byli šťastní. Ale pak jsme našli ty, kteří k Tvému lidu nepatřili, nechtěli k němu patřit, byli svéhlaví a neznali Tě. Odmítali otevřít své uši Tvým písním, vzít Tvá slova do svých úst. A tak jsme je svrhli na skaliska a zbořili jejich domy a prolili jejich krev a rozprášili je do všech světových stran, a měli jsme na to právo. Neboť my jsme Tvůj lid. Máme Tvé požehnání. Jsme Tví, a tak jsme v právu. Copak jsi nám to sama neříkala?“

A Olvos mlčela.

— KNIHA RUDÉHO LOTOSU, ČÁST IV, 13.51—13.59

NĚKDO JEŠTĚ HORŠÍ

„Domnívám se tedy,“ prohlásí Vasilij Jaroslav, „že je to otázka *úmyslu*. Jsem si vědom toho, že soud se mnou možná nebude souhlasit — tento soud se odjakživa rozhodoval spíše na základě následků než záměru —, ale za neúmyslnou škodu přece nemůžete počestnému skromnému obchodníkovi udělit tak vysokou pokutu, že ne? Zvlášť pokud je ta škoda, inu, poněkud *abstraktní*.“

Soudní síní se rozlehne zakašlání a proškrtne Jaroslavovu významnou odmlku. Za okny se po hradbách Bulikova míhají stíny mraků ženoucích se po obloze.

Guvernérka Turyin Mulagheshová potlačí povzdech a pohledne na hodinky. *Když bude mlít ještě šest minut, pomyslí si, budeme mít nový rekord.*

„A slyšeli jste svědectví mých přátel,“ říká Jaroslav, „mých sousedů, zaměstnanců, příbuzných, dokonce i mých... mých *bankéřů*. Lidí, kteří mě dobře znají, kteří nemají důvod lhát! Říkali vám zas a znovu, že to všechno je jenom nešťastná náhoda!“

Mulagheshová zalétne očima napravo k lavici nejvyššího soudu. Státní žalobce Jindash se tváří jako ztělesnění starostlivosti a na hlavičkový papír Ministerstva zahraničních věcí si čmárá kresbu vlastní ruky. Nalevo od Mulagheshové sedí hlavní diplomat Troonyi a s bezostyšným zájmem civí na vlnadnou dívku v první řadě. Vedle Troonyiho, na konci lavice nejvyššího soudu, je prázdná židle, kde obvykle sedává hostující profesor dr. Efrem Pangyui, ale ten se v poslední době účastní těchto řízení stále méně často. Popravdě řečeno, Mulagheshová vítá jeho absenci s povděkem: svou přítomností v soudní síni, o celé téhle zatracené zemi nemluvě, jí způsobil už dost bolesti hlavy.

„Soud —“ Jaroslav dvakrát uhodí do stolu, „— se musí řídit rozumem!“

Musím si najít někoho, říká si Mulagheshová, *kdo by sem chodil místo mě*. Ale je to jen zbožné přání: jako guvernéřka Bulikova, hlavního města Kontinentu, má povinnost předsedat všem soudním procesům, i těm nejmalichernějším.

„Všichni jste slyšeli a musíte pochopit, že nikdy nebylo mým *úmyslem*, aby cedule před mým podnikem hlásala... to, co hlásala!“

Jakmile se Jaroslav dotkne onoho citlivého tématu, v soudní síni to zašumí. Dívka v přední řadě si přehodí nohu přes nohu, Troonyi si promne vousy a trochu se předkloní. Jindash si na své malůvce vybarvuje nehty. Mulagheshová přelétne očima shromážděnou veřejnost a v duchu provádí soupis nejružnějších neduhů a nemocí: chlapec s berlemi — křivice; žena s poďobanou tváří — neštovice... Není si jistá, co je tomu chlapovi v rohu, ale usilovně doufá, že to, co pokrývá jeho tělo, je jenom bahno. Jaroslav a několik dalších přiměřeně úspěšných Kontinentálů si

mohou dovolit vodovod, a v jejich případě se tedy jedná o kontinentální exempláře zbavené špíny: s bledou kůží, výraznými rysy, tmavýma očima a v případě mužů také s nezkrotnými horami vousů. Mulagheshová a ostatní Saypuřané s nimi nápadně kontrastují, jsou malí, štíhlí a tmaví, s úzkými bradami a poněkud protáhlými nosy — a Troonyiho kabát z medvědí kůže svědčí o tom, že jsou zvyklí spíš na teplé saypurské podnebí daleko na druhé straně Jižních moří.

Mulagheshová do jisté míry — *velice malé* míry — Jindashův a Troonyiho nezájem chápe. Kontinent je zarputile, vzdorovitě, tvrdšíjné zpátečnický, takže je někdy snadné zapomenout na všechny ty znepokojivé důvody, proč se Saypur obtěžuje tuhle bídnou zemi okupovat. (*Ale můžeme se pořád ještě považovat za okupanty*, pomyslí si Mulagheshová, *když jsme tady už skoro pětasedmdesát let? Kdy se z nás stanou místní obyvatelé?*) Kdyby Mulagheshová každému v soudní síni nabídla peníze a řekla: „Tady máte na léky, které potřebujete, a kupte si čerstvou vodu,“ bylo téměř jisté, že by jí Kontinentálové spíš plivli na ruku, než by od ní přijali jediný rudý cent.

Mulagheshová chápe, proč k nim chovají takový odpor. Sice vypadají jako obyčejní chudáci a žebráci, ale kdysi byli nejmocnějšími a nejnebezpečnějšími lidmi na světě. *A samozřejmě si to pamatují*, říká si Mulagheshová, když zavadí očima o jakéhosi muže, který na ni zírá s neskrývaným vztekem. *A proto nás tolik nenávidí...*

Jaroslav sebere kuráž.

A je to tady, pomyslí si Mulagheshová.

„Nikdy nebylo mým *úmyslem*,“ prohlásí naprosto zřetelně, „aby moje cedule hovořila o jakémkoli Božstvu, jakékoli stopě čehokoli nebeského nebo jakémkoli bohu!“

Soudní síni se rozlehne tlumený šepot. Na Mulagheshovou a ostatní Saypuřany sedící na lavici neudělal Jaroslavův dramatický proslov ani tentokrát sebemenší dojem. „Jak to, že nevědí,“

zamumlá Jindash, „že to samé se děje při každém řízení ohledně porušování Světských předpisů?“

„Ticho,“ zašeptá Mulagheshová.

Tohle veřejné porušení zákona dodá Jaroslavovi odvahu. „Přesně tak. Nikdy... nikdy jsem neměl v úmyslu projevit oddanost jakémukoli Božstvu! Nevím o Božstvech vůbec *nic*. Netuším, kým nebo čím bohové byli...“

Mulagheshová málem obrátí oči v sloup, ale na poslední chvíli se ovládne. Každý Kontinentál ví o Božstvech alespoň *něco*: tvrdit opak by bylo totéž jako nevědět, že déšť je mokrý.

„... a proto jsem nemohl tušit, že cedule, kterou jsem si dal před kloboučnictví, *pouhou nešťastnou náhodou* připomíná pečeť Božstva!“

Další odmlka. Mulagheshová si uvědomí, že Jaroslav ztichl, a zvedne k němu zrak. „Už jste skončil, pane Jaroslave?“ zeptá se.

Jaroslav zaváhá. „Ano? Ano. Ano, myslím, že ano.“

„Děkuji. Můžete se posadit.“

Státní žalobce Jindash povstane, přihlásí se o slovo a vytáhne velkou fotografii cedule s ručně malovaným nápisem: JAROSLAVOVY KLOBOUKY. Pod písmeny je na ceduli velký symbol — rovná čára zakončená kudrlinkou obrácenou dolů a poupravenou tak, aby připomínala obrys krempy klobouku.

Jindash se na patách obrátí čelem k sedícímu zástupu. „Je toto vaše cedule, pane Jaroslave?“ Jindash jeho jméno nevysloví správně. Mulagheshová nedokáže poznat, jestli to byl, anebo nebyl záměr: jména Kontinentálů se hemží tolika -slavy, -ilji a -ulji, že úspěšně proplout představováním je pro každého, kdo tu nežil víc než deset let jako Mulagheshová, prakticky nemožné.

„A-ano,“ přizná Jaroslav.

„Děkuji vám.“ Jindash zamává fotografií před soudní lavicí, veřejností, všemi přítomnými. „Nechť soud vezme na vědomí, že pan Jaroslav potvrdil, že tato cedule — ano, *tato* cedule — patří jemu.“

Hlavní diplomat Troonyi přikývne, jako by náhle získal hluboce pronikavý vhled do situace. Zástupem Kontinentálů se šíří úzkostlivé mumláni. Jindash si dojde pro kufřík a tváří se přitom jako kouzelník, který se chystá provést nějaký trik. *Jak já toho teatrálního skrčka nesnáším*, pomyslí si Mulagheshová. *Proč ho museli poslat zrovna do Bulikova?* Jindash vytáhne z kufříku velkou rytinu s podobným symbolem: rovnou čarou s kudrlinkou na konci. V tomto případě je však symbol zpracován tak, aby vypadal jako upletený z tlustých lián. Z kudrlinky dokonce raší malinkaté lístečky.

Zástup při pohledu na symbol zalapá po dechu. Někteří začnou provádět posvátné posunky, ale pak si vzpomenu, kde jsou, a zarazí se. Trhne sebou i sám Jaroslav.

Troonyi si odfrkne. „Ten že neví nic o Božstvech...”

„Kdyby zde byl vážený pan doktor Efrem Pangyui —“ Jindash mávne rukou k prázdné židli vedle Troonyiho, „— nepochybuji o tom, že by tento znak rychle určil jako svatou pečeť Božstva... omlouvám se, *zesnulého* Božstva...”

Zástup propukne v rozhořčený šepot a Mulagheshová si v duchu udělá poznámku, aby Jindashovu zpupnost odměnila přeložením na nějaké nehostinné místo, kde bude zima a spousta krys.

„... známého jako *Ahanas*,” dořekne Jindash. „Kontinentálové věřili, že přímo tato konkrétní pečeť byla prodchnuta převelikou plodností, úrodností a svěžestí. V případě kloboučníka by to — byť nepatrně — mohlo naznačovat, že jeho klobouky prodchnou týmiž vlastnostmi ty, kteří je budou nosit. Pan Jaroslav možná nebude souhlasit, avšak od jeho finančníků jsme se doslechli, že po umístění této cedule před jeho pozemek zaznamenal podnik pana Jaroslava prudký nárůst prodejeů! Přesněji řečeno, čtvrtletní tržby mu vzrostly o *dvacet tři procent*.” Jindash odloží rytinu, prsty jedné ruky ukáže dvojku, prsty druhé ruky trojku. „Dvacet. Tři. Procent.”

„Svatá dobroto,“ řekne Troonyi.

Mulagheshová si v rozpacích zakryje rukou oči.

„Jak jste...?“ ptá se Jaroslav.

„Promiňte, pane Jaroslave,“ řekne Jindash. „Nemám snad stále slovo? Děkuji. Budu pokračovat. Světské předpisy schválil sappurský parlament v roce 1650, a postavil tak mimo zákon *každé*, byť sebenepatrnější vyznávání čehokoli božského na Kontinentu. Nikdo na Kontinentu už nesmí ani šeptem pronést jméno Božstva, stejně jako nesmí na ulici padnout na kolena a vyvolávat modlitby. Stačí jakýmkoli — *jakýmkoli* — způsobem připustit existenci čehokoli božského a porušujete Světské předpisy, a tudíž zasluhujete trest. Značný peněžní zisk dokazuje, že pan Jaroslav umístil ten symbol před obchod s jasným úmyslem a s vědomím —“

„To je lež!“ křičí Jaroslav.

„— jeho božské podstaty. Nezáleží na tom, že Božstvo, na něž pečeť odkazuje, je po smrti a že pečeť nemohla nikomu a ničemu propůjčit žádné vlastnosti. Došlo k připuštění existence Božstva. Proto pan Jaroslav za své činy zasluhuje pokutu ve výši —“ Jindash nahlédne do poznámek, „— patnáct tisíc drekelů.“

Zástup se zavlní a hučí čím dál hlasitěji, až je z toho tlumený řev.

„To nemůžete... nemůžete přece...“ vykoktá Jaroslav.

Jindash se posadí zpátky na své místo na lavici. Věnuje Mulagheshové pyšný úsměv; Mulagheshová silně uvažuje o tom, že mu ho rozbije pěstí.

Lituje, že nemůže všechnu tu okázalost a pompéznost nějak obejít. Případy související s porušováním Světských předpisů se před soud obvykle dostávají jen jednou za pět nebo šest měsíců: naprostá většina přestupků proti SP se vyřeší mimosoudně mezi provinilcem a jejím úřadem. Velice, velice zřídka se stává, že si je někdo tak jistý v kramflecích nebo se cítí natolik v právu,

aby se svým případem šel před soud — a když se tak stane, pokaždé je z toho směšná melodramatická záležitost.

Mulagheshová se zahledí do přelidněné soudní síně. Vzadu stojí lidé, jako by tenhle nezáživný komunální proces byl jakým-si velkolepým divadlem. *Jenže oni se nepřišli podívat na proces*, pomyslí si. Zalétne očima k prázdné židli dr. Efrema Pangyue v lavici nejvyššího soudu. *Přišli se podívat na toho, kdo mi nadělal tolik problémů...*

Jakmile se však nějaký případ spojený s porušováním SP dostal před soud, téměř pokaždé skončil usvědčením. Mulagheshová si vzpomíná jen na tři lidi, které během dvaceti let ve funkci guvernéry města zprostila viny. *Skoro každý případ usvědčíme proto*, pomyslí si, *že jsme ze zákona povinni trestat je za jejich způsob života.*

Odkašle si. „Obžaloba přednesla své argumenty. Nyní se k nim můžete vyjádřit, pane Jaroslave.“

„Ale... ale to není spravedlivé!“ vyhrkne Jaroslav. „Proč vy o našich pečetích, našich svatých znacích mluvit můžete, ale my ne?“

„Sídlo guvernéry města —“ Jindash mávne rukou k jedné a druhé stěně, „— je technicky vzato na saypurském území. Světské předpisy zde neplatí, ty se vztahují jen na Kontinent.“

„To je... to je směšné! Ne, není to jen směšné, je to... je to *kačířské!*“ Vyskočí na nohy.

V soudní síni zavládne ticho jako v hrobě. Všichni upírají pohled na Jaroslava.

No bezva, pomyslí si Mulagheshová. *Máme další námitku.*

„Nemáte právo nám tohle dělat,“ prohlásí Jaroslav. „Strháváte z budov naše svatá umělecká díla, pleníte a rabujete naše knihovny, zatýkáte lidi za to, že vysloví pouhé *jméno*...“

„Nejsme tu proto,“ řekne Jindash, „abychom diskutovali o zákonu nebo historii.“

„Ale jsme! Světské předpisy nám naši historii *odpírají!* Nikdy... nikdy jsem nemohl vidět ten znak, který jste mi ukázal, znak... znak...“

„Vašeho Božstva,“ pomůže mu Jindash. „Jménem Ahanas.“

Mulagheshová zahlédne, jak na Jindashe s chladným hněvem zírají dva bulikovští Otcové města — něco na způsob volených radních.

„Ano!“ vykřikne Jaroslav. „Nikdy jsem ho nesměl vidět! A přitom to byla *naše* bohyně! Naše!“

Diváci se ohlédnou k soudním strážím. Očekávají, že se vrhnou vpřed a na místě Jaroslava rozsekají na kusy.

„To není tak docela vyjádření k obžalobě, že ne?“ zeptá se Troonyi.

„A vy... vy jste dovolili *jemu* —“ Jaroslav namíří prst na prázdné místo dr. Efrema Pangyuie, „— přijít do naší země a číst naše dějiny, všechny naše příběhy, všechny naše legendy, které neznáme ani my sami! Které *nesmíme* znát!“

Mulagheshová sebou trhne. Tušila, že to Jaroslav dříve či později vytáhne.

Je si dobře vědoma toho, že z historického hlediska je globální hegemonie Saypuru jenom pár minut stará. Po mnoho staletí před velkou válkou byl Saypur kolonií Kontinentu — samozřejmě založenou a vynucenou kontinentálními Božstvy — a jen málokdo v Bulikově na to zapomněl: proč by jinak Otcové města nazývali současné uspořádání „vládou sluhů nad pány“? Samozřejmě jenom v soukromí.

Ministerstvo zahraničních věcí tedy projevilo mimořádnou nedbalost a hloupost, když tohle napětí přehlédlo a dovolilo váženému dr. Pangyuiovi vypravit se sem, do Bulikova, a studovat veškeré dějiny Kontinentu: dějiny, které ze zákona nesmějí studovat ani sami Kontinentálové. Mulagheshová ministerstvo varovala, že po něčem takovém se v Bulikově strhne hlasitý povyk — a jak předpokládala, pobyt dr. Pangyuie v Bulikově

se nestal symbolem míru a porozumění, které měl údajně šířit. Od té doby musela řešit protesty, výhrůžky a jednou dokonce napadení, když někdo na dr. Pangyuie hodil kámen a omylem zasáhl do brady policistu.

„Ten muž,“ pokračuje Jaroslav a pořád ukazuje na prázdnou židli, „je urážkou Bulikova a celého Kontinentu! Ten muž je... je ztělesněním naprostého opovržení, které Saypur ke Kontinentu chová!“

„Ale no tak,“ řekne Troonyi. „To je trochu přehnané, nemyslíte?“

„Smí číst to, co nikdo jiný!“ rozčiluje se Jaroslav. „Smí číst to, co napasali naši otcové a dědové!“

„Dostal k tomu oprávnění od Ministerstva zahraničních věcí,“ prohlásí Jindash. „Jeho zdejší činnost má velvyslanecký charakter. A s vaším soudem nemá nic —“

„Zvítězili jste ve válce, ale to ještě neznamená, že si můžete dělat, co se vám zlíbí!“ namítne Jaroslav. „A my jsme prohráli, ale to neznamená, že nám smíte sebrat všechno, co pro nás má nějakou cenu!“

„Vytmav jim to, Vasiliji!“ zakřičí někdo ze zadních řad.

Mulagheshová klepne kladívkem; v síni okamžitě zavládne ticho.

„Předpokládám správně, pane Jaroslave,“ řekne unaveně, „že proti obžalobě už žádné další argumenty nemáte?“

„Já... já zpochybňuji legitimnost tohoto soudu!“ zachraptí.

„Bere se na vědomí. Pane hlavní diplomate — váš rozsudek?“

„Ó, vinen,“ řekne Troonyi. „Velice vinen. Neuvěřitelně vinen.“

Oči v místnosti se obrátí k Mulagheshové. Jaroslav vrtí hlavou a jeho ústa ji neslyšně prosí: *Ne*.

Potřebuju si zakouřit, pomyslí si Mulagheshová.

„Pane Jaroslave,“ pronese, „kdybyste býval ihned po obvinění přiznal vinu, peněžitý trest by byl mírnější. Vy jste se však proti doporučení tohoto soudu — a proti mému *osobnímu doporučení* — rozhodl pro soudní při. Jistě chápete, že důkazy, které proti vám státní žalobce Jindash shromáždil, vás spolehlivě usvědčují.

Jak říkal pan žalobce, my zde nediskutujeme o historii: řešíme pouze její důsledky. A proto vás s lítostí musím —“

Dveře soudní síně se rozlétnou. Dvaasedmdesát hlav se okamžitě otočí.

Na prahu stojí drobný saypurský úředník a tváří se nervózně, až polekaně. Mulagheshová ho poznává: Pitry Jaksejenjmenuje, jeden z Troonyiho přísluhovačů z velvyslanectví.

Pitry polkne a potácí se uličkou k soudní lavici.

„Ano?“ ptá se Mulagheshová. „Je k tomuto vyrušení nějaký důvod?“

Pitry natáhne ruku, drží v ní papír se vzkazem. Mulagheshová ho převezme, rozbálí a čte:

EFREM PANGYUI BYL NALEZEN MRTEV VE SVÉ PRACOVNĚ
NA BULIKOVSKÉ UNIVERZITĚ. PODEZŘENÍ NA VRAŽDU.

Mulagheshová vzhledne a všimne si, že ji všichni v síni sledují.

Tenhle zatracený proces je teď ještě nicotnější než před chvílí, pomyslí si.

Odkašle si. „Pane Jaroslave... ve světle nejčerstvějších událostí jsem nucena přehodnotit důležitost vašeho případu.“

„Cože?“ vyhrknou Jindash i Troonyi.

„Cože?“ zamračí se Jaroslav.

„Řekl byste, pane Jaroslave, že jste si z toho vzal ponaučení?“ zeptá se Mulagheshová.

Dveřmi vklouznou do síně dva Kontinentálové. Najdou v zástupu své přátele a něco jim pošeptají. Vzápětí už se ta zpráva šíří publikem v soudní síni. „... *zavražděn?*“ řekne někdo nahlas.

„Vzal... ponaučení?“ vypraví ze sebe Jaroslav.

„Řečeno po lopatě, pane Jaroslave,“ pokračuje Mulagheshová, „budete v budoucnu tak hloupý, abyste veřejně vystavil symbol, který je zjevně pečeti Božstva, a doufal přitom, že přitáhnete další zákazníky?“

„Co to děláte?“ sykne Jindash. Mulagheshová mu podá vzkaz; státní žalobce ho přelétne očima a zbledne. „Ach ne... U všech moří...“

„... utloukli ho!“ vyhrkne někdo v publiku.

Touhle dobou už to musí vědět celý Bulikov, pomyslí si Mulagheshová.

„Já... ne,“ odpoví Jaroslav. „Ne, to asi... to asi nebudu?“

Troonyi už si zprávu také přečetl. Zalapá po dechu a zahledí se na prázdnou židli dr. Pangyuie, jako by čekal, že na ní uvidí sedět jeho mrtvolu.

„Správná odpověď,“ řekne Mulagheshová a klepne kladívkem. „Pak tedy jako svrchovaná moc v této soudní síni nepřihlédnu ke ctěnému názoru pana hlavního diplomata a zastavím soudní řízení proti vaší osobě. Jste volný. Můžete jít.“

„Volný? Vážně?“ ptá se Jaroslav.

„Ano,“ potvrdí Mulagheshová. „A radím vám, abyste odešel bez zbytečného otálení.“

Zástup propuká v povyk a křik. „Je po něm!“ zařve něčí hlas. „Vážně je po něm! Vítězství, ó slavné vítězství!“

Jindash se zhroutí v křesle, jako by mu někdo vytrhl páteř.

„Co si počneme?“ ptá se Troonyi.

Kdosi v davu zanaříká: „Ne. Ne! Koho pošlou *teď*?“

Někdo další zakřičí: „Není to fuk, koho pošlou?“

„Copak to nechápete?“ volá hlas v davu. „Zase sem vtrhnou, obsadí nás znovu! Teď pošlou někoho ještě *horšího*!“

Mulagheshová položí kladívko a vděčně si zapálí doutníček.

Jak to dělají? žasne Pitry. Jak vůbec může někdo v Bulikově dřepět u městských zdí, nebo dokonce bydlet na dohled a mít je den co den na očích, vykukovat mezi roletami a závěsy ve vysokých oknech a připadat si aspoň trochu normálně? Pitry se snaží dívat

jinam: na hodinky, které se mu neustále zpožďují a ukazují teď o pět minut méně, než ve skutečnosti je; na nehty, má je celkem úhledné, tedy až na malíček s těmi protivnými rýhami; dokonce zalétne očima i k nádražnímu zřízení, který ho neustále propaluje pohledem. Nakonec však Pitry neodolá a kradmo se podívá doleva, k východu, kde čekají městské zdi.

Velikost hradeb ho netrápí, i když za běžných okolností by byla důvodem k pořádnému neklidu. Jak Pitry stoupá očima po jejich nezměrné ploše, je čím dál těžší je *najít*. Místo toho se objevují vzdálené kopce a hvězdy, komíhání stromů laskaných větrem: náznaky noční krajiny na druhé straně, jako by zdi byly *průhledné*, ze zabláceného skla. Tam, kde by měl být jejich hřeb, vidí jen noční oblohu a kulatou, klidnou tvář měsíce. Když ale začne očima klouzat *podél* zdi, po její mírné křivce, hradba se pomalu zhmotní hned vedle domů a barabizen sto metrů daleko a na jejím hladkém povrchu se zalesknou městská světla.

Kdybych byl na druhé straně, pomyslí si, *nebo kdybych kráčel blízko hradby*, *neviděl bych nic než bílý kámen*. Vlastně se jednalo o zajištění prostých lidských potřeb. Stavitelé hradeb si přáli město ochránit, nechtěli však obyvatelům odeprít pohled na východy a západy slunce. Pitry si uvědomuje, že jakýkoli zázrak, byť sebedůvtipnější, vyvolává v každém Saypuřanovi nesmírné znepokojení.

Stočí pohled zpátky k hodinkám a provede rychlý výpočet. Má vlak zpoždění? Mívají mimořádné vlaky zpoždění? Třeba jezdí podle svých vlastních jízdních řádů. Třeba strojvedoucímu neřekli, že v telegramu naprosto jasně stálo „ve 3:00 ráno“, nedali mu na vědomí, že jistí velice důležití lidé berou tuhle tajnou schůzku naprosto vážně. Anebo bylo prostě každému jedno, že člověku čekajícímu na vlak může být zima, že může mít hlad, vysoké zdi mu nahánějí hrůzu a pohled kalných modrých očí nádražního zřízence mu vyhrožuje smrtí.

Pitry vzdychne. Kdyby zemřel a v jeho poslední chvíli by mu před očima proběhl celý život, byla by to dost nudná podívaná. Myslel, že práce na saypurském velvyslanectví bude zajímavá a exotická, zavede ho do zajímavých a exotických končin (a vystaví ho zajímavým a exotickým ženám), ale zatím sestávala skoro jen ze samého čekání. Jako asistent jednoho z pomocných správců velvyslanectví se Pitry dalšími a dalšími nezajímavými způsoby učil čekat na další a další nezajímavé věci a stával se odborníkem na sledování malé hodinové ručičky, která si spolu s ním pomalu odkrucovala jednu hodinu za druhou. Došel k závěru, že asistenti jsou od toho, aby úředníci měli komu naložit na hřbet všechny ty ubíjející nicotnosti, kterých byl jejich den plný.

Podívá se na hodinky. Asi dvacet minut. Od nosu a úst mu stoupá pára. *U všech moří, to je ale děsná práce.*

Snad by ho mohli přeložit jinam, napadne ho. Pro Saypuřana je tu spousta příležitostí. Kontinent se dělí na čtyři regiony a každý z nich má svého regionálního guvernéra; o úroveň níž jsou městští guvernéři, kteří řídí každou důležitou metropolitní oblast na Kontinentu; a ještě o jednu úroveň níž jsou velvyslanectví, která řídí... popravdě řečeno, Pitry si není tak docela jistý, co vlastně řídí. Něco, co souvisí s kulturou a zřejmě to zahrnuje spoustu lidí.

Nádražní zřízenec loudavým krokem vyjde ze své kukaně a zastaví se na kraji nástupiště. Ohlédne se na Pitryho, ten mu pokývne a usměje se. Zřízenec si prohlédne jeho pokrývku hlavy a krátké tmavé vousy; dvakrát popotáhne nosem — *Věťřím nějakou levárnu* — a pak se s pohledem upřeným na Pitryho otočí a vrátí do úřadovny, jako by říkal: *Vím, že jsi tady, tak radši nezkoušej nic ukrást.* Jako kdyby na opuštěném železničním nádraží bylo něco, co by za krádež stálo.

Oni nás nenávidí, pomyslí si Pitry. Ale těžko se jim divit. Během krátké služby na velvyslanectví už se s tím smířil. *Chceme*

po nich, aby zapomněli, ale dokážou to? A dokážeme to my? Dokáže to vůbec někdo?

Pitry ale přesto podstatu jejich nenávisti podcenil. Vůbec ji nechápal, dokud sem nepřišel a nespatril prázdná místa na stěnách a ve výlohách obchodů, rámy a fasády, z nichž byly vytrhány všechny obrazy a řezby. Viděl, jak se obyvatelé Bulikova v určitou denní hodinu chovají, jako by věděli, že tato doba je vyhrazena jakýmsi projevům úcty, a přece je nemohli vykonávat, a tak prostě jen přecházeli sem a tam jako těla bez duše. Při svých procházkách městem narazil na okliky a slepé uličky, které zřejmě kdysi dávno něco schraňovaly — snad nějakou překrásnou sochu nebo svatostánek provoněný kadidlem —, ale teď byly pokryté dlažbou a nestálo v nich nic vznešenějšího než pouliční lampa nebo nanicovitá městská zahrádka či opuštěná lavička.

V Saypuru převládal pocit, že Světské předpisy měly drtivý úspěch a během pětasedmdesáti let zkrotily a napravily chování Kontinentu. Za svého pobytu v Bulikově ale Pitry nabyl dojem, že Předpisy sice dosáhly jistého povrchního úspěchu — je totiž pravda, že nikdo v Bulikově už se nemodlí k ničemu božskému, nevzývá je ani nepřipouští jeho existenci, alespoň ne na veřejnosti —, avšak ve skutečnosti svůj účel nenaplnily.

Město to ví. Jeho paměť sahá hluboko. Minulost má vepsanou do kostí, třebaže ta teď promlouvá jen mlčením.

Pitry se zachvěje zimou.

Sám neví, jestli by raději neseděl v kanceláři, která byla po zavraždění dr. Efrema Pangyuie plná starostí a zmatků. Z telegrafů se valily papíry jako zvratky z opilců po zavíračce. Neustále vyzváněly telefony. Tajemníci běhali do kanceláří a nabodávali papíry na hroty jako rozčilení ůhýci.

A pak přišel jeden jediný telegram, který je všechny umlčel:

K-VEL THIVANI PRIJEDE NA MOROVOVO NADRAZI V BULIKOVE
VE 3:00 STOP VTS512